

CELJSKO GLEDALIŠČE

1956-1957

2

**STARE
RUSKE ŠALE**

Anton Pavlovič Čehov

STARE RUSKE ŠALE

**O škodljivosti tobaka — Tragik po sili
Snubač — Jubilej — Medved**

Ivan Ivanovič Njuhin, <i>mož svoje žene, ki ima glasbeno šolo in ženski dom</i>	Slavko Strnad
Aleksej Aleksejevič Muraškin	Marijan Dolinar
Ivan Ivanovič Tolkačov, <i>družinski oče</i>	Sandi Krošl
Stepan Stepanovič Čubukov, <i>posestnik</i>	Avgušt Sedej
Ivan Vasiljevič Lomov, <i>sosed Čubukovih, zdrav posestnik, ki si pa zelo domišlja, da je bolan</i>	Tone Terpin
Natalija Stepanovna, <i>hči Stepana Stepanoviča</i>	Mara Černetova
Kuzma Nikolajevič Hirin, <i>bančni knjigovodja, starec</i>	Sandi Krošl
Andrej Andrejevič Šipučin, <i>predsednik uprave n-ske vzajemne posojilnične družbe, mlad človek z monoklom</i>	Slavko Belak
Bančni sluga	Janez Eržen
Tatjana Aleksejevna, <i>njegova žena, 25-letna</i>	Angelca Hlebecetova
Nastasja Fjodorovna Merčutkina, <i>starka v plašču</i>	Zora Červinkova
Član banke	Vlado Novak
Drugi član banke	Janez Škof
Tretji član banke	Pavle Jeršin
Luka, <i>sluga, starec</i>	Slavko Strnad
Jelena Ivanovna Popova, <i>vdovica z jamicami na licih, posestnica</i>	Marija Goršičeva
Grigorij Stepanovič Smirnov, <i>prileten posestnik</i>	Albin Penko

REŽIJA JURO KISLINGER

Prevod	Janko Moder in Mile Klopčič
Scena	Sveta Jovanović
Tehnično vodstvo	Franjo Cesar
Razsvetljava	Bogo Les
Inspicent	Vlado Novak
Sepetalka	Olga Puncerjeva
Lasuljar	Vinko Tajušek
Lasuljarka	Pavla Gradišnikova
Slikarska dela	Ivan Dečman
Vodstvo mizarskih del	Jože Hočevnar
Vodstvo krojaških del	Jože Gobeč
Vodstvo šiviljskih del	Amalija Palirjeva
Cevljarska dela	Konrad Faktor
Izdelava rekvizitov	Ivan Jeram
Garderoba	Pavla Pristovškova

PREMIERA V SREDO, 26. 9. 1956

Grenak smeh in vesela žalost

Anton Pavlovič Čehov (1860—1904) bo še dolgo — če ne za zmerom — ostal eden nosilnih stebrov svetovnega dramskega repertoarja. Kot najpopolnejši uresničevalec in poetični dopolnjevalec realističnega gledališkega programa (Antoine, Brahm, Stanislavski), kot prvi in najdoslednejši avtor hudožestvenega gledališča K. S. Stanislavskega — in kot poet nevidnih stisk pa svetlih ver zatohlega predrevolucijskega ruskega sveta predstavlja enega velikih vzponov evropske književnosti ob prelomu devetnajstega in dvajsetega stoletja, v tistem čudnem času, ki je še enkrat z nenadnim stvariteljskim zagonom združil izročila tega visoko vzpetega stoletja meščanske Evrope — a tudi že v slutnji nakazal vrtnice iskateljstva v evropski omiki razrvanega dvajsetega stoletja.

Celjsko gledališče se že nekaj let — saj se mora, kot vsak oder na svetu! — ukvarja z mislijo, da bi poskusilo na svojih deskah ostvariti kako mojstrovino tega klasika odrskega naturalizma. A nemara je malo delovnih nalog, ki bi bile tako težavne in zahtevne kot le-ta. Zato se dolgo, dolgo nismo mogli odločiti. Kot v strahu smo se izogibali tej mamljivi izkušnji, boječ se svojih nezadostnih sil in boječ se tudi odtujenosti občinstva. Naposled smo se vendarle odločili. Saj ne bi smeli čakati še dlje. A najprej smo se lotili Čehova pri tistih delih, ki tudi neprerahločutnemu gledalcu drastijo dojemljivost pa tudi še ne do kraja dozoreli gledališki družini dovoljujejo up na zmago. Pripravili smo uprizoritev njegovih šaljivih enodejank.

V teh kratkih trpko smešnih prizorih je Čehov nemara bližji svoji novelistiki kot svojim ostalim — celovečernim — dramam. One so nežne, drhteče lirične pesmi hrepenenja — vsaj tako smo jih vajeni gledati in čutiti. Pripovedujejo sicer, da se je Čehov sam upiral temu pojmovanju Stanislavskega in želel, da bi tudi njegove velike igre uprizorili s smislom za šalo in spakovanje — a tudi današnji človek si kar težko predstavlja, kako naj bi v tem smislu uprizorili »Česnjev vrt« ali »Strička Vanjo«.

Pri enodejankah pa je pojmovanje jasno, nedvoumno. Spakljive so in posmehljive.

Pa vendar —

Igralski zbor se je ob pripravah na to uprizoritev često spominjal nedavnega dela, ko je pripravljaval in uprizarjal Fonvizinovega »Bridadirja«. In po pravici! Saj se zdi, da se v ruski slovstveni zgodovini te dve tvorbi neločljivo spajata z enovito razvojno nitjo miselnosti in duhovnega prizadevanja. Od Fonvizina, mimo Gogolja in Saltikova-Ščedrina, Ljeskova — do A. P. Čehova se preliva ista odrešeniška želja: z neusmiljenim posmehom obtožiti zatohlost, žalost in revščino bedastega, pustega, brezizhodnega življenja v teh malih, grdih prilikah. In zraven tega grenkega smeha in te žalosti vendar tudi — mimo vsega sovražnega upodabljanja nemogočih človeških spak — nekakšna vera v očiščujočo moč čustvovanja malih ljudi, tistih, ki mnogo ne tuhtajo, a znajo ljubiti...

Satirična književnost je last vseh narodov — a v vsakem narodu dobiva svoje, posebne in nespremenljive značilnosti. Irci (Jonathan Swift, G. Bernard Shaw) so popadljivi, ljudomrzni in grenki, zraven pa moralisti: z dvignjenim desnim kazalcem kot podeželski pastori ali

učitelji pridigajo, kaj smeš in česa ne smeš. Angleži so ljudomili; resda opisujejo tudi grdobije in umazanije, a neke na kraju se jim vendarle zdi vse skupaj malce smešno, zabavno in kar prikupno, zato jim je življenje tudi prijazno, pa četudi ne miže pred njega grdobijami; zategadelj so njihove satire pravičljivo spravljive (Dickens, Thackeray, Trollope). Ruska satira je — kakor tudi vsa ostala ruska književnost — bridka v objokovanju tesnobe mračnega bivánja, krčevita v bolnem smehu in žalostna spričo nevednosti življenja; grdobije sveta ji niso razumljive, zato ni nikoli spravljiva: a tudi moralizatorsko-poučna ni nikoli — pa vseeno je smoter ruske satire določen: obče prizadevanje za boljši, svetlejši, čistejši svet. Kakor je vsa ruska književnost v svojih prizadevanjih »zveličarska« — vesoljni ruski, vesoljni človeški rod bi hotela odrešiti — tako je tudi ruska satira usmerjena v nedosegljivi ideal poplemenitenega sveta. Zato, prav zato pripada ruski književnosti vzdevek »sveta«. —

Naša uprizoritev si ne zastavlja velikobesednih smotrov. Prav gotovo da ne kanimo preobračati izročil, ne mislimo odkrivati novih svetov v slogovnem tolmačenju realizma. Odzvati se želimo le tej četverni terjatvi umetnin, ostvariti četverno opredeljenost: resničnost in *spakljivost*, *grenkoba* in *smeš*. Če se nam bo posrečilo, kar upamo: da dosežemo spake, prikazane s sestavinami resničnih človeških občutij, in če izzovemo v gledalcih sproščen *smeš*, še več: krohot — pa hkrati tudi, čeravno morebiti nevedé, v podzavesti vsaj usedlino trpkoga, zamišljenega spoznanja življenjske bridkosti — če se nam to posreči, smo dosegli mnogo. Dosegli smo predvsem usposobljenost za uprizarjanje velikih dram A. P. Čehova — in nemara (prav tiha, neizgovorljiva želja na dnu srca) smo dosegli tudi slutnjo novega tolmačenja teh iger, takšnega tolmačenja, da bo kos tako lirizmu hrepenenja kot pisateljevi želji, da bi napisal vesele prizore... Mogoče...

Ivan Ivanovič Njuhin je suženj svoje žene. Trideset let že životari, nikoli si ne upa povedati resnico o zavoženem življenju, dokler ga sredi nesmiselnega in bedastega predavanja ne zahese, da se izpove. Smešno je, ko govori to tu, zbranim poslušalcem na dobrodelni prireditvi. Saj njim ni mar njegovih tegob. Smešen je, smešen in zabaven. Pa vendar je tudi grozljivo, prisostvovati temu izbruhu zatrite moškosti.

Ivan Ivanovič Tolkačov je žrtev nemogočih razmer na deželi, blizu večjega mesta. Žrtev žene, žrtev smešnih predsodkov jare gospode. Smešen je, ko pripisuje drobnim nadlogam (komarjem in tenorjem) tako strašanski pomen. Pa vendar, čeravno se mu smejemo, se nam zasmili. Saj je zares hudo.

In tako je to vse. S solznimi očmi se pisatelj posmehuje svojim klavnim junakom. Zoprni so mu, ker so tako majhni, a tudi smilijo se mu in prikupni se mu zde.

In mi, ko danes gledamo v to nedavno preteklost: komaj šestdeset let! lahko se blagrujemo, da ne živimo v takih stiskah; lahko tudi priznamo, da sami v sebi nosimo nešteto podobnih (celo enakih?) tegob, nešteto podobnih, celo enakih majhnosti; lahko se oziramo v tisti smešni čas svojih dedov z domotožnimi očmi, češ »joj ti lepi stari časi!; lahko smo tudi ponosni na človečanski napredek.

H. G.

II. Uprizoritve

A. Ponovitve iz prejšnjega igralnega obdobja:

Friedrich Forster: SIVEC. Drama v štirih dejanjih. — Prevod: Zora Filipičeva; režija: Juro Kislinger; scena: arh. Sveta Jovanović; kostumi: Alenka Bartl-Serševa. — Predstave: 5 — vse zunaj Celja.

B. Nove uprizoritve:

1. *William Shakespeare: OTHELLO*. Tragedija v treh dejanjih. — Prevod: Oton Župančič; režija: Branko Gombač; scena: arh. Sveta Jovanović; kostumi: Alenka Bartl-Serševa; glasba: Nell Moody. — Premiera 1. X. 1955. — Predstav: v Celju 15, v drugih krajih 10, skupaj 25.

2. *Aleksandar Marodič: OPERACIJA ALTMARK*. Spijonska igra v treh dejanjih. — Prevod in prireditelj: Herbert Grün; režija in scena: arh. Sveta Jovanović. — Premiera 22. X. 1955. — Predstav: v Celju 11, v drugih krajih 3, skupaj 14.

3. *George Axelrod: SEDEM LET SKOMIN*. Romantična igra v treh dejanjih. — Prevod: Herbert Grün; režija: Mirč Kragelj; scena: arh. Sveta Jovanović; kostumi: Mija Jarčeva; glasba: Bojan Adamič. — Premiera 10. XI. 1955. — Predstav: v Celju 9, v drugih krajih 4, skupaj 15.

4. *Ranko Marinkovič: GLORIJA*. Mirakel v šestih slikah. — Prevod: Herbert Grün; režija: Andrej Hieng; scena: arh. Sveta Jovanović; kostumi: Milena Kumer-Matulova. — Premiera 15. XII. 1955. — Predstav: v Celju 12, v drugih krajih 5, skupaj 17.

5. *William Inge: VRNI SE, MALA SHEBA*. Igra v dveh dejanjih. — Prevod in režija: Dušan Tomšič; scena: arh. Sveta Jovanović; kostumi: Milena Kumer-Matulova. — Premiera 20. XII. 1955. — Predstav: 9 — vse v Celju.

6. *Ivan Cankar: LEPA VIDA*. Igra v treh aktih. — Režija: Andrej Hieng; scena: arh. Sveta Jovanović; glasba: Karel Hladky. — Premiera 21. I. 1956. — Predstav: v Celju 9, v drugih krajih 1, skupaj 10.

7. *Miloš Mikeln: ATOMSKE BOMBE NI VEČ*. Mladinska igra v 7 slikah. — Režija: Dušan Tomšič; idejni osnutki scene: Melita Vovkova; tehnični načrti scene: arh. Sveta Jovanović; kostumi: Mija Jarčeva. — Premiera 31. I. 1956. — Predstav: 15 — vse v Celju.

8. *Herman Wouk: ZADEVA CAINE*. Igra v dveh dejanjih. — Prevod: Herbert Grün; režija: Branko Gombač; scena: arh. Sveta Jovanović; kostumi: Alenka Bartl-Serševa. — Premiera 15. III. 1956. — Predstav: v Celju 12, v drugih krajih 15, skupaj 27.

9. *A. S. Puškin — Luisa Treves: NESMRTNI DON JUAN*. Dve zgodbi iz življenja velikega ljubimca. — Prevod »Kamenitega gosta«: Josip Vidmar; prevod »Don Juanovega pisma«: Mileva Zakrajškova; priredba »Don Juanovega pisma«: Herbert Grün; režija: Herbert Grün; scena: arh. Sveta Jovanović; kostumi: Mija Jarčeva. — Premiera 21. III. 1956. — Predstav: v Celju 12, v drugih krajih 5, skupaj 17.

10. *Denis I. Fonvizin: BRIGADIR*. Komedija v petih dejanjih. — Prevod: S. U. K.; režija: Juro Kislinger; scena: arh. Sveta Jovanović; kostumi: Alenka Bartl-Serševa. — Premiera 3. V. 1956. — Predstav: v Celju 10, v drugih krajih 3, skupaj 15.

11. *T. S. Eliot: OSEBNI TAJNIK*. Igra v treh dejanjih. — Prevod: Herbert Grün; režija: Andrej Hieng; scena: arh. Sveta Jovanović; kostumi: Eva Paulinova. — Premiera 16. V. 1956. — Predstav: v Celju 9, v drugih krajih 3, skupaj 12.

12. *Ivan Potrč: ZLOCIN*. Kronika zadnje poti dveh revolucionarjev. — Priredba za dramski oder: Herbert Grün; režija in scena: arh. Sveta Jovanović. — Premiera 23. VI. 1956. — Predstav: v Celju 2, v drugih krajih 1, skupaj 3.

III. Obisk predstav

A. Ponovitve iz prejšnjega igralnega obdobja:

SIVEC. Skupni obisk 665 — na gostovanjih. Povprečni obisk 94%. Gostovali v Vojniku (dvakrat) in Topolšici.

B. Nove uprizoritve:

1. *OTHELLO*. Skupni obisk 8.532 — doma 4.452, na gostovanjih 3.900. Povprečni obisk 99%. Gostovanja v Vojniku, Ravnah na Koroškem (dvakrat), Topolšici, Slov. Konjicah, Zalcu, Polzeli, Brežicah (dvakrat) in Kostanjevici na Krki.

2. *OPERACIJA ALTMARK*. Skupni obisk 3.971 — doma 3.153, na gostovanjih 818. Povprečni obisk 80%. Gostovanja v Vojniku, Zalcu in Topolšici.

3. *SEDEM LET SKOMIN*. Skupni obisk 3.996 — doma 2.772, na gostovanjih 1.224. Povprečni obisk 87%. Gostovanja v Vojniku, Topolšici, Zalcu in Slov. Konjicah.

4. *GLORIJA*. Skupni obisk 5.494 — doma 4.067, na gostovanjih 1.427. Povprečni obisk 91%. Gostovanja v Ravnah na Koroškem (dvakrat), Vojniku, Ljubljani in Storah.

5. *VRNI SE, MALA SHEBA*. Skupni obisk 2.784. Povprečni obisk 84%.

6. *LEPA VIDA*. Skupni obisk 5.557 — doma 5.098, na gostovanjih 459. Povprečni obisk 96%. Gostovanje v Ravnah na Koroškem.

7. *ATOMSKE BOMBE NI VEČ*. Skupni obisk 4.134. Povprečni obisk 86%.

8. *ZADEVA CAINE*. Skupni obisk 8.128 — doma 3.751, na gostovanjih 4.377. Povprečni obisk 81%. Gostovali v Brežicah (dvakrat). Kostanjevici na Krki, Novem mestu (dvakrat), Topolšici, Slov. Konjicah, Vojniku, Mariboru, Mežici, Ravnah na Koroškem (dvakrat), Zalcu in Ljubljani (dvakrat).

9. *NESMRTNI DON JUAN*. Skupni obisk 5.433 — doma 3.848, na gostovanjih 1.585. Povprečni obisk 91%. Gostovanja v Vojniku, Zalcu, Brežicah (dvakrat) in Topolšici.

10. *BRIGADIR*. Skupni obisk 3.465 — doma 2.782, na gostovanjih 681. Povprečni obisk 79%. Gostovanja v Vojniku, Topolšici in Zalcu.

11. *OSEBNI TAJNIK*. Skupni obisk 3.206 — doma 2.617, na gostovanjih 589. Povprečni obisk 78%. Gostovali v Zalcu, Vojniku in Topolšici.

12. *ZLOČIN*. Skupni obisk 769 — doma 627, na gostovanjih 142. Povprečni obisk 67%. Gostovali v Zalcu.

C. Izredne prireditve:

PODOBE IZ SANJ. Izvajalec Marijan Dolinar. Enkrat v Celju. Obisk: 224 (61%).

D. Gostovanja drugih gledališč v Celju:

1. SRBSKO NARODNO GLEDALIŠČE, BEOGRAD: *KOSTANA*, 2 predstavi, obisk 688 (95%); *PREMIERA V NEW YORKU*, 2 predstavi, obisk 737 (100%).

2. GLEDALIŠČE SLOVENSKEGA PRIMORJA, KOPER: *NA DNU KELIHOV*, enkrat, obisk 234 (65%); *BOTER ANDRAŽ*, enkrat, obisk 246 (67%); *SREČNO, LJUDJE!*, enkrat, obisk 200 (54%).

3. AKADEMIJA ZA GLASBO, LJUBLJANA: *OPERNI VEČER*, enkrat, obisk 355 (96%).

4. DRAMA SLOVENSKEGA NARODNEGA GLEDALIŠČA V MARIBORU: *GO-SPOD PUNTILA IN NJEGOV HLAPEC MATTI*, 2 predstavi, obisk 665 (90%).

5. OPERA SLOVENSKEGA NARODNEGA GLEDALIŠČA V MARIBORU: *BAH-ČISARAJSKA FONTANA*, enkrat, obisk 369 (100%); *ANDRE-CHENIER*, enkrat, obisk 369 (100%).

V delovnem letu 1955—1956 je bilo uprizorjenih 14 del. Skupaj je bilo vseh predstav 173, od tega doma 122, na gostovanjih 53. — Skupni obisk 54.154 — doma 38.289, na gostovanjih 15.865. Povprečni obisk 84%. V sezoni 1955—1956 so gostovala v Celju tri gledališča in ena gledališka šola z 9 deli. Skupaj je bilo predstav tujih družin 12. Skupni obisk 3.860, povprečni obisk 87%.

Vseh predstav v sezoni 1955—1956 je bilo 187, te si je ogledalo 58.014 ljudi. Povprečni obisk na predstavo 86%. — Povprečni obisk je odstotno preračunan z ozirom na število mest v dvorani CG: 369.

V letu 1955—1956 je bilo 9 abonmajev, 5 rednih in 4 srednješolski.

V. K.

CELJSKI GLEDALSKI LIST. — Izhaja kot prospekt za vsako premiero. Delovno leto 1956-57, enajsti letnik, druga številka. Predstavnik mr. ph. Fedor Gradišnik, urednik Herbert Grün, tisk Celjske tiskarne; vsi v Celju. Obseg četrť pole, naklada tisoč izvodov.

CENA 10 DINARJEV

